

Echuwabo

Mikalelo dhobarela maredda

REPÚBLICA DE MOÇAMBIQUE
MINISTÉRIO DA EDUCAÇÃO E
DESENVOLVIMENTO HUMANO

USAID
DO POVO AMERICANO

A produção deste livro tornou-se possível graças ao apoio do povo Americano através da Agência dos Estados Unidos para o Desenvolvimento Internacional (USAID). O conteúdo desta publicação é da total responsabilidade do Ministério da Educação e Desenvolvimento Humano da República de Moçambique.

FICHA TÉCNICA

Título:

Mikalelo dhobarela mareda

Língua:

Echuwabo

Coordenação Editorial - MINEDH:

Telésfero de Jesus

Vamos Ler!:

Samima Patel, Abdala Machude, Amélia Bazima,
Dilson Buque e Francisco Sampaio

Autores:

Maria Victor, Suzete Salvador, Felix Gravata,
Eugénio Candieiro e Cristino Chiposse

Assessoria Linguística e metodológica:

Ilustração:

Orlando Chissano

Maquetização:

Mulandhy d’Fer

Capa:

Mulandhy d’Fer e Orlando Chissano

Impressão:

Nova Delhi, Índia

Tiragem:

6468

N.º do registo:

10017/RLINICC/2019

**Financiado pela USAID
República de Moçambique**

Mikalelo dha osasanyedha
vipadhi dha maningo:

- Enofwanyela osasanya
vego vankala Iyo.
- Nigavenya na mambesi
nifugule majanela.
- Wila mba mvirele pevo,
wi nikane Egumi.
- Osasanye paama apele
vangoniwa.
- Ofule guwo
dhogunantela, ninga:
malensori.

Enofwanyela owaba
deretu na sabawu.

Nigavenya na mambesi
nikwece meeno.

Nikwecege na xikova obe
na mulala.

Ayana asuwe nthithi viina
aluwege.

Alobwana agwaddege
nthithi nawa viina
asuwege.

Kanithiyege dhilobo
dhotakala okambirinya.

Enofwanyela niwabe deretu
nigamala ovega.

Kanigonege so waba,
ninokana tugu mmaningoni.

Enofwanyela okuputha viina
nigwaddege dhaala.

Nigadhowa osintina,
ninawege mada na sabawu
obe munddura.

Enofwanyela nisasanye
murudda munkala iyo.

Niyiponyege zungu vati, bure-
bure.

Nitibe ncela, obe nivede mpika.

Wotorowa wi nikegemo zungu.

Enofwanyela otibela zungu obe
oddumeya.

Nigmatibela zungu ninovugula
maredda.

Ninovugula cence mmuruddani.

Cence esi dhigamothela mujani
dhinotota mareda.

Ninga eredda ya kolera obe
ovaluwa.

Enofwanyela viina ofugulela manje ayinthamaga.

Manje ayinthamaga anotota dhibu.

Kanivege na manje anyinthamaga.

Nigalumiwa na dhibu ninokana malariya.

Mikalelo dhobarela dhibu sisi:

Enofwanyela nigonege mmulabani wa dhibu.

Nigakana janela enofwanyela oyika redden.

Nigakoddo fariya mikalelo esi ninokala aredda.

Ninga Ruwi wakanile malaria.
Ruwi mwaana ona jaka tanu na
raru.

Iyene wanziveliwa ovega
vathaddani.

Vathaddaniva vayikala dhibu
dhinji.

Mmaleliye malabo mararu
waroma oridhiwa.

Musolro viina wanimpa
bagathapika.

Maye omuthukulela oxipitale.

Owombeziwa iyene wakana
malariya.

Ovayiwa kininu, Ruwi
ovulumuwa.

Ruwi ovulumuwa ondowa
oxikoola.

Mudila omona mwaana na
pitiroro.

Pitiroroya iyene wakuthulela
vazunguni.

Mmaleliye olothiddiya fosko,
zungu nthile nilothidda.

Motho obule ogafuwela
mmunddani.

Mmunddanimwa mwakala
milima dhothiyana-thiyana.

Dhetedhene dhinojiwa, sabwa
mothoya wahinjiva.

Wila ninatotege ngovi ninga eji.

Enofwanyela niyivegege na foxiko viina pitiroro.

Nigavegaga na pitiroro obe foxiko kinkala.

Nasikuna ninoddumeya nyumba obe ninoviddumeya.

Obe ninoddumeya nyumba dheteene dha mmuruddani.

Vatakulu kanithiyeye panti
na vela yothiddene.

Nigamala opiya enofwanyela
nithimiyeye mothoo.

Kanigone na panti obe vela
yothiddene.

Ninaguliye pitiroro vego
vegovi.

Kanathiye ayima ang'ono
woka mba.

Kanithiye biya vamothoni na
manje owila.

Kani arumege ayima ogula
pitiroro.

Maye wa Ruwi ononilagiya
mikalelo dhobarela ngovi.

Iyene onologa makani na
Mwanaye.

Mma – mwanaga wi niyitote
ngovienofwanyelaocenjelre.

- Onowonaga dthinkosa miyo
ddigamalo piya.

- Ddinothimiya mothoo,
ddinokweya foxiko.

- Wi mothoya onagafuwe na
pevo.

- Ogawunuwa okosege
dhawene.

Ddigadhowa omundda
enofwanyela wawang'anege
abaalo.

Kuthiye firigigera vamothoni na
makura.

Wowona nyumba ya titiyawo,
ezwile na makura.

Ruwi – Makuraya akosile nni?

Mma – Iyene welothiya vamothoni
badduwala.

- Makura aviya vaddiddi
bagabudduwa wici.

- Mmalelani alothidda, iyene
wali otakulu.

- Dhilobo deteene dhali mba
badhizwa.

Ruwi – Kavavoreyile muthu?
Mma – Munya nabuwa mulugu
kafunile.

- ayima eteene kaalivo, ali
oxikoola.

Amwanddamani eteene,
adhana manje.

Eteene azuzumela wi athimiye
motho obule.

Keliwaga kathimiyile
mutanene, oga gafuwa.

- Ogagafuwele nyumba
dhetene dha mmuruddani.

Alobwana na anayana eeteene athimiya mooto.

Ruwi – Titiya sikunentho wagonile wuuvi?

- Wagonile wa mbale payiva.
- Iyo nayana ninvaya guwo na dhooja.
- Siku nonawiili alobwana adhowa oveda miri.
- Wi amagena nyumba.
- Iyo nelo ruga manje viina omathika.
- Amwanddamani eteene akamiyedha.

Siku nonawunayi, nyumba yamala.
Samasowa oburuca meza, makadera
meeli.

Miyo ddiburucile bwendde na biya
biili.

Ena aburuca malensori, satho
dhayima.

Ena mpika, maparato, makaderino
na dhina.

Siku nina titiya wakana dhilobo gwe.
Anamudhi anvaya dhooja dhotiya
thiyana.

Nona enofwanyela nibarele otota
ngovi.

Titiya wakana murenddele
vaddiddi.

Athu eteene amukamiyedha.

Ddabuno iyene kanthiya motho
othiddene.

Anaye viina kanvega na mothoo.

Ayima ena ammuruddani kanvega
na mothoo.

Sabwa awene awona esile
dhipadduwile.

Enofwanyela iyo viina niyivegena
mothoo

